

դարձի թերթերը հաղորդում են, որ Պետերբուրգում գործված ունեցող մի աղյուսակ ընկերությունը իւր գործակալին Վոլկաս է ուղարկում ընկերությունը չիւղը Վոլկասում ևս հաստատելու համար:

Չիկագոյի աշխարհադէտում է միջի ալոց տեղական թերթերի ասելով, կըլինի ճակ. կրօնական կոնգրես, որին մասնակցելու համար կըհրաւիրուին բոլոր կրօնական պետերը— ամենայն հայոց վեհ, կաթողիկոսը, Հռոմի պապը, յունաց պատրիարքը, մասնակցականները շէկա-իւր-իսլամը. բողոքականները դալայ-լաման և այլն:

Տեղական թերթերը լսել են, որ կառավարութիւնը Փոթի քաղաքին իրաւունք է տուել 1 միլիոն ռուբլու փոխառութիւն անել Փոթիի նաւահանգիստը վերաշինելու համար: Փոխառութիւնը պիտի ապահովուի 1/2 կողմէ կառավարութեան, Այդ փողով պիտի առաջ տարուի ճաւահանգիստը շինութիւնն առաջին երկու տարին, իսկ շինութեան շարունակութեան ինքը կառավարութիւնն է յանձն առնում: Ան ծովը վրայ շինուելիք ճաւահանգիստները համար նշանակուած գումարներն ազատ կըլինեն: Փոթիի ճաւահանգիստը շինութեան համար նշանակուած է 4 միլիոն ռուբլու:

Բաթում քաղաքում ճաւային միջնորդի (մակլէր) պաշտօն է հաստատուում: Միջնորդները կ'ոմիտեալ որոշի է ճաւային միջնորդ ընտրելու գործը թողնել քաղաքային խորհրդին:

Դիկտեմբերի 30-ին երկու հոգի միտնում են արքունի բանին Քիլիսի ճիւղը և Ներկայացնում են 3,456 ռ., 13 կողմէ պատուէր: Նրանցից մէկը ստանալով այդ պատուէրով Օսթրովին հասանելու գումարը, ստորագրում է Օսթրովին: Նոյն օրը պարզում է, որ պատուիրագիրը կեղծ է եղել: Երանի կառավարչին, վերահսկիչին և հարկաւարին կեղծ փաստաթուղթերով: Դիկտեմբերի 31-ի գիշերը յանցաւորները կալանաւորում են:

Վերջին տարիներս Անգլիական երկիրներն սկսել են առաջադիմել տնտեսական կողմից: Դրան անկասկած մեծապէս նպաստում է հաղորդակցութեան դիւրութիւնը:—գլխաւոր:

գաղտնիք պիտի նկատուի, որ եթէ մենք ձեզ նման վարուելու լինէք մեզ զրկած բոլոր գործածքները հետ և նպատակ չենք մեզ համար միմիայն շնորհալի և արժանաւոր գործածքներ մեր թերթում գիտելու, այն ժամանակ ստիպուած պիտի լինէք երեք համարի փոխարէն մէկը հրատարակել:—Վերջանակէ ձեր ամեն մի թերթի երկու-երեքողական անպէտք ելութիւնը:—

Ի հարկէ, ուրիշ կերպ անկարելի է:—Բայց այդ պատեւ չի բերել թերթին:

Էհ, բարեկամ. հայերի մէջ հաստ ու բարակ մի զին ունի, վնայ բարակ մանդիլին:

Այդպէս խօսում ու դատում են ամբոյնի մարդիկ, տգիտութեան ընտրուկները: Բայց խմբագրութեան առաջնորդողներն, գիտութեան ու լուսաւորութեան զինուորներն վայել չէ կարծես այդ երկուսով խօսել: Համարաւորութեամբ յիշատեց Սարեանը:

Այդ մենք էլ գիտենք, բայց անկարելին չէք կարող կարել: Դարձել մեր ժողովրդի խելքն ու միտքը ամուլ է: Նրա արտադրածն աշխարհ է, ինչ որ տեսնում էք: Մենք էս չենք կարող բոլոր թերթը մեր սեփական գրութեան քննելով լցնել:

բապէս երկաթուղիներ չենուելն ու սոստ-հեռագրատուն հաստատուելը: Բայց դեռ շատ մեծ կարիք կայ նորանոր ճանապարհներ բանալու, երկաթուղիներ շինելու: մինչև Սամրղանդ արդէն երկաթուղին հասնում է. այժմ Մոսկուայում լուրեր են շրջում, թէ մոտադրութիւն կայ Սամրղանդին մինչև Կովկաս և մի ճիւղն էլ մինչև Տաշկենդ: Երկաթուղի չենուել Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով այդ երկաթուղու չենութեան արտօնութիւնը, որպէս թէ չարտնի հարուստ Ն. Ի. Ռեշետնիկովն է ստացել:

Պարսկաստանում կրօնաւորները ագրեսիւթիւնը շատ մեծ է: Այդ ագրեսիւթիւնը մասնաւոր շատ օգտուում են պարսիկ հոգեւորականները, որի պատճառով էլ անընդհատ ընդհարումներ են պատահում պարսից հոգեւորականների և տեղական կառավարութիւնների միջև: Մի այդպիսի դէպք պատահել է մոսկուայում, Համալսարանում: Մի պարսիկ դասուցիչ մի հրէայ աղջկայ գեղեցկութեամբ, նրան առեւանգում է (փախցնում է): Հրէից հոգեւոր պետը դիմում է տեղական կառավարչին, որը պարսիկն հրամայում է աղջկան իւր ծնողներին վերադարձնել: Պարսիկը յամարում է և դիմում Համալսարանի ակումբի օգնութեան: Ուսումնաւորը ամուսնացել է և քննել, որը վերջանում է նրանով, որ տեղի պարսիկները հրէաների դէմ գրգռուած, յարձակում են նրանց վրայ և ծեծում, ջարդում, կողոպտում: Յարձակում են և տեղական կառավարչին բնակարանի վրայ: Կառավարչը փախչում է, իսկ հրէաներից, ինչպէս ասում են, մի քանի հոգի սպանւում: Պարսից գործը, տեղական թերթերի ասելով, պատրաստում է Համալսարան մտնել:

Մոսկուայի միջին Գալանէ Ասլանեանը 10 ռ. ուղարկելով այս տարուայ մի օրինակ «Նոր-Գար» ճուրղում է Մոսկուայի աղջկանց զարգացնել:

Քաղաքային ինժեներ, տ. Էնֆիլաճեանը հրաժարական է առել իւր պաշտօնից, թէ և պայմանաւորուած է եղել մինչև 1893 թ. Նոյեմբերը, այնպէս որ դեռ 8 ամիս է մնում նրա պայմանագրով լրանալու: Այդ խնդիրը քննուելու էր երկու երեկոյան, քաղաքապետին խորհրդի նիստում. քաղաքային վարչութիւնը, ինչպէս լսում

Սարեանը լսեց և սկսեց մտածել:—Ուրեմն առաջիկայ համարի համար ընտրեցէք այս ճիւղերից մի քանի բան:

Թոյլ տուէք, որ առաջիկայ համարի համար ինքս ճիւղ պատրաստեմ, գեղեցիկ համալսարանութեամբ առաջարկեց Սարեանը:

—Դուք.
—Այո.
—Միայնակ.
—Այո, միայնակ. կամենում եմ ոյժս փորձել:

—Պատրաստեցէք, եթէ կարող էք. դա մի փոքրիկ կըլինի մեր խմբագրութեան համար. —ասաց Մոմճեանը ծիծաղելով:

—Մանաւանդ եթէ ձեր գրած ամեն մի յօդուածի տակ գաւ-գաւ ստորագրութիւններ դնէք, նկատեց Շաշեանը:

—Սա յօդուածները կըստարաստեմ, իսկ պ. Մոմճեանը թող յարմար դուրս տան ստորագրութիւնները դնէ, պատասխանեց Սարեանը և Նոյն ըստէն էլ գործի սկսււ:

Նրկու օրից յետոյ տեսաւ Փնջիկ-ի սպասուած համարը: Երբ խմբագրականը միայն Մոմճեանին էր, իսկ միւս յօդուածները Սարեանին, Համարն աղմուկ հասնեց: Թէ իրաւունքները և թէ խմբագրութեան բարեկամները

է, դէմ է պ. Տ. Ի. ի պաշտօնը թողնելուն: Պ. Տ. Էնֆիլաճեանը ծառայութեան մտնում է ճանապարհների հաղորդակցութեան միջնորդութեան Վոլկասի շրջանը և սոյն յօդուածը Տ. ից ստանձնելու է իւր նոր պաշտօնը:

ՍԵՐԱԿԱՍԻՑ. (Անգլիական երկիր).— Կատուները և շները մէջ ցաւ է երկաթուղի, հիւանդութիւնը տեսնում է 24 ժամ. այդ միջոցում կենդանին ոչ ուտում է և ոչ էլ խմում, այլ որովայնի վրայ ընկած, բերնից դեղնազօղ մազէ է թափում: Յուսի նշանները շատ նման են խորխորի: Հրաւիրում ենք տեղական վարչութեան ուղարկութիւնը:

ՍԵՐԱԿԱՍԻՑ. — Բուրլար կապիտան Ենչեւին սկսել է գրի առնել Սարեանի կեանքը. պարոնը այդ մասին օգուտ է քաղած նաև «Նոր-Գար»-ի մէջ ստուած յօդուածները: Այդ աշխատութիւնը լոյս տեսնելուց յետոյ, մենք կաշխատենք ծանօթացնել «Նոր-Գար»-ին թերթողներին նրա հետ:

— Արդէն հաղորդել էինք «Նոր-Գար»-ին, որ 93 թուից գրեթէ կապիտանը մտնում է այստեղ և այդ մասին արդէն հրահանգներն եկած են: Այժմ համաձայն Բարձրագոյն կարգադրութեան այդ հրահանգների գործադրութիւնն եկող տարւան (94 թուին) է թողնուած:—Առեւտրը սուս է. ցորենի դերը բարձրացել է 75 կողմից 80 ի, շաքարը 15 ռ. է այն էլ քնէ է. անձրև և ձիւն չի գալիս. եղանակը կատարեալ գարնանային է:

Պետական կալուածները միջնորդը պաշտօնեայ Կարապետին ուղարկել է Բագուի ճաւահանգը՝ անտառների գրութիւնն ուսումնասիրելու համար, որովհետև Բագուի ճաւահանգը և Գաղստանի շրջանի պետական կալուածների կառավարչը, յայտնել է, թէ կամաց կամաց անտառի արդիւնաբերութիւնը պակասում է Բագուի ճաւահանգում: «Զաք»-ի ասելով, արդէն յիշալ պաշտօնեան քննել է Գուրայի գետը:

Փիլի գելից (Գանձակու գետու). — Քանի որ հաղորդակցութեան միջոցները չեն հնարացել, մեր պարբերական մամուլն էլ չի կարող ցանկալի չափով տարածուել: մեր գելիցին, օրենակ, միթէ կարող են լրագիր ստանալ, քանի որ ստացողը վստահ չէ, թէ իւր

գոհութեամբ նկատեցին թերթի մէջ եղած արժանաւոր փոփոխութիւնը և համակրական խօսքերով ու նամակներով շնորհակալեցին խմբագրին նրանոր աշխատակիցներին մասնակցութիւնը:

Մոմճեանն այս անգամ վերջնականապէս համոզուեց, որ իւր գլխին անմահ և անզուգական է: Սե վախեցալով թէ մե գուցէ այնուհետև միւս խմբագրութիւնները աշխատեն հեռացնել երեւից այդ տաղանդաւոր երեսասարկին, որը օժտուած էր հրատարակաւորական ասպարէզում գործելու ամեն բարեմասնութիւններով, մտածեց մի ամուր և անլուծանելի համոզուցով կապել Նրան «Փնջիկ»-ի խմբագրութեան հետ: Դրա համար նա երկուր չմտածեց: «Մտերմների ընկերութիւնը», ստացած հրահանգի մէջ կային յօդուածներ, որոնք սովորեցնում էին նրան ցանկացած մարդուն անլուծանելի համոզուցով, կապելու միջոցները: Նա թերթեց այդ հրահանգը, և ընտրեց յարմարագոյն միջոցը:

Բայց, ի հարկէ, այդ մասին ոչ ոքն ոչինչ չպայանեց. որովհետև դեռ մտերմների ընկերութեան, աշխարհում եղած ժամանակը գետնէ՝ որ մի բարեկամի գաղտնիք յայտնելը

թերթի համարները, կանոնաւորապէս չենք տալու, գոնէ լրեւ իւր ձեռքը հասնելու Այստեղ ստանում ենք «Նոր-Գար»-ի Բայց վնայ այն ստանալուն, թերթերը էս ուշանում են ու ուշանում, դեռ պակաս էլ ենք ստանում, շարաթական հինգ համարից հազել 2—3-ը գալ, այն էլ երկարաբաւ ճանապարհորդութիւնները, սրանք ձեռքը ընկնելուց յետոյ, ճատ անգամ միջանկից առաջ մեր թերթը կարգադրողներն իրենցից մատնտով նկատողութիւններ են գրում վրայ... Դժուար է, ճշմարտ, գաւառացի ընկերացողը զրութիւնը, աւելի դժուար, երբ դա նաև թղթակից է: Հարմարեք իւր կարգին, դեռ պատժում էլ են նրան թերթը, որ էական պահանջ է կազմում, տեղ չհասցնելով:— «Նոր-Գար»-ում լուր տեսած մեր կացութիւնները շատ վրդովել է այստեղի ակրացուներին:

ՄԵՐՎԻՑ. — Արդէն մի քանի անգամ առիթ ենք ունեցել գրելու մեր ժողովրդի կրօնական պէտքերն անկատար մնալու մասին: Իսկ տեղիս արժ. քահանայի մասին էս գետնէք ու գետնէք: Հրաւիրում ենք ս. սինդոկ լուրջ ուշադրութիւնը:

ՌՈՍՏՈՎԻՑ ստացանք պ. Յ. Պապանեանից 30 ռուբլի, ներկայ տարուայ երեք օրինակ «Նոր-Գար»-ի համար, որ Նուրում է Ռոստովի պատուաւոր քաղաքացի Յովհաննէս Շապուրիկեանը: Նոր-Նախիջևանի երեք հետեւեալ ծխական զարգացնել: Սուրբ Հոգիք ձեռն, Սուրբ Թորոսի և Հովհաննիս:

ՍԵՐԱԿԱՍԻՑ. — Կառավարութիւնը սկսել է Անգլիական երկրում թերթի ծառեր անկողնի շնորհապահական փորձեր անելու համար: Սերակիս օստի կանութիւնն արդէն սկսել է այդ աշխատութիւնը:

Սարատովի ճաւահանգը 40 անուր գրեմանայիններ կ'ան Սերակիս բնակութիւն հաստատելու համար: Կառավարութիւնը գաղթականների բոլոր պիտոքները հոգում է:

— Սերակիսում այս երկու օրերս երկան է եկել գաղտնի նամակ, որով պարսից տեղական կառավարութիւնը հրաւիրում էր Սարեանին գաղթել Պարսկաստան:

Նոր տարուայ, Մենդեան և «Նոր-

տար» լինամու յայտնել կընշանակէ: Այստեամենայնև որդեալ միջոցը միայնակ գործարքել չէր կարող: Նա ստիպուած էր գոնէ խմբագրը Շաշեանին գործակցութեան հրաւիրելու: Այս պատճառաւ առաջարկեց նրան խօսել տան տիրուհու հետ՝ որ իւր բեռնակարանին կից սենեակը գեղանէ Սարեանին:

—Այդ սենեակում Մոլոսեանին է ապրում և հազել թէ տիկին Մարթան հեռացնէ նրան, ասաց Շաշեանը:—Ինչ կընշանակէ հազել թէ, չէ՞ որ նրա համար միւնիոյն է թէ ու է իւր սենեակում ապրում. բաւական է որ վաճճ ժամանակին վաճէ:

—Ոչ, միւնիոյն չէ, Մոլոսեանին նա մի փոքր առաւելութիւն է տալիս:— Պատճառը:

—Պատճառն այն է, որ օրիորդ Նուրան սերում է Մոլոսեանին:

—Միթէ.
—Ինչպէս չէ.
—Իսկ տիկին Մարթան համակրում է այդ բանին:

—Անշուշտ, Չէ՞ որ մեր ասելով նա Մոլոսեանին հարուստ մարդու օրդի է ճանաչում:

Մոմճեանը լսեց և ձեռքը դէպի ճակատը տանելով սկսեց մտածել: Նա կարծես աշխատում էր մտաբերել մի

Գար»-ի տաներից ստացած մի նամակը վերջանում է հետեւեալ խօսքերով. «...յաջողութիւն և երկար օրեր «Նոր-Գար»-ին, որը նշանաբան է ազգի նուիրական շահերի պաշտպանութիւնը:» Զենց այդ միտքն էինք յայտնել մենք Նախընթաց առաջնորդողի վերջում, որով մենք պարզում ընկերացող հասարակութեան առաջ: Միանգամայն ուրախալ է, որ մեր ուղղութեան հետ ողնեւն գիտակցութեամբ են հետեւում:

Անկարող լինելով մասնաւոր նամակներով պատասխանել ստացած հեռագրերին և նամակներին, սրանով յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը մեզ արած բարեմակութիւններին համար:

Մենդեան, Ջորճիէի օտները և որդեալ ձեռնայ մոտկոյն պատճառով, «Նոր-Գար»-ի առաջիկայ համար լոյս կ'տեսնի յոնուարի 9-ին շարաթ օրը:

ՌՈՒՍԻԱՅԻ ԹԵՐԹԵՐԻՑ

— Արդարադատութեան միջնորդը մտադիր է այս տարի քաղաքացիական, քրէական և առեւտրական օրէնսդրութեան մի Նոր Նախագիծ առաջարկել պետական խորհրդի քննութեան:

—Այս տարուանից մտադրութիւն կայ ճաւահանգի պատրաստելուն կից առանձին առեւտրական բաժին ևս հաստատելու: Այդ բաժնում կըքննուին այն բոլոր գործերը, որոնք մինչև այժմ առեւտրական դատարաններում էին քննուում:

—Մտադրութիւն կայ պետական կալուածների և ներքին գործերի միջնորդութիւնների ձեռքին եղած տարական ուսումնարաններն առաջիկայ տարուանից հոգեւոր վարչութեան յանձնել: Նրանց միջոցաւ տեսան կամ երկրպետան իրենցիցի կալուածները վերածելու համար: Այդ առաջարկութեան համաձայն ներքին լուսաւորութեան միջնորդութեան հսկողութեան տակ կ'ըստ գելեական ուսումնարանները մնում են գործակալ նրա ձեռք:

բան, որը վաղուց մոտացել էր:

—Չէք լիշում, արդեօք, Մոլոսեանի մասին Խո խօսեցի տիկին Մարթայի հետ թէ դուք, երկար մտածելուց յետոյ հայցրեց Շաշեանին:

—Ինչպէս չէ, լիշում եմ. Մոլոսեանին մասին ես խօսեցի տիկնոջ հետ:

—Իսկ ինչ. խօսածներեցի չէք լիշում:

—Ցիւում եմ. ասացի որ ուսումնական երեսասարդ է. հարուստ մարդու օրդի է, աղնիւ սրտի և մարդու վարք ու բարքի տէք է, միով բանիւ ասացի այն բոլորը, ինչ որ դուք այն ժամանակ լեզուրեցիք ինձ:

—Բայց չէք լիշում արդեօք, ձեր կողմից հաղորդեցիք այդ տեղեկութիւնները թէ ասացիք որ ինձանեց էք լսել:

—Ցիւում եմ. ինչպէս չէ մի լիշում այդ տեղեկութիւններն իմ կողմից հաղորդեցի, այդպէս էլ դուք այն ժամանակ պատուելեցիք ինձ:

—Ուրեմն դեռ ուշ չէ, սխալ կարել է ուղղել: շնորհալ ինքն իրեն Մոմճեանը և գիմեց տիկին Մարթայի մօտ:

Մ Ո Ր Դ Ա Ր
(Կըշարու նակուել)

20—18.